

Presentació

Per celebrar la culminació de la prolífica carrera acadèmica de la nostra admirada col·lega María de las Nieves Muñiz Muñiz hem volgut recollir en aquest número dels *Quaderns d'Ital·lia* els estudis que deixebles, col·legues i amics han acceptat amb entusiasme d'escriure en honor seu arran de la invitació que els ha adreçat el comitè promotor de la iniciativa, format per Rossend Arqués (Universitat Autònoma de Barcelona), Cesáreo Calvo (Universitat de València), Gabriella Gavagnin (Universitat de Barcelona) i Juan Varela-Portas de Orduña (Universidad Complutense de Madrid).

És un plaer i un honor per a la nostra revista participar en aquest homenatge. Nieves Muñiz és una de les representants més destacades de la italo-nística espanyola pel rigor i l'amplitud de la seva obra crítica; per la llarga i incessant tasca de promoció i d'estímul dels estudis i de la recerca científica en la llengua i la literatura italianes, que ha dut a terme, amb tenacitat, determinació i combativitat, dins la universitat espanyola, tot bastint a la vegada projectes i col·laboracions d'un ampli abast internacional; i, no pas menys important, per la seva aportació a la difusió de la literatura italiana fora de l'àmbit acadèmic mitjançant una intensa activitat de col·laboració i d'assessorament a revistes i editorials.

Leopardista per a molts, experta en història de la traducció literària per a altres, subtil intèrpret de fenòmens de recepció, traductora i filòloga, l'activitat d'estudiosa de Nieves Muñiz s'ha articulada al voltant d'algunes línies de recerca que les seccions en què hem aplegat les aportacions que ens han arribat volen reflectir en un doble vessant. El del mètode, com posa en evidència el títol de la primera secció *Literatura italiana: interpretació del text i lectures comparades*, en què les indagacions dutes a terme sobre obres i autors d'èpoques diferents de la història literària italiana es descabdellen tant amb atenció històrica i filològica com també amb sensibilitat crítica envers els aspectes formals i els temes filosòfics i socials. I el de la interacció entre els àmbits geoculturals italià i espanyol, dels quals l'estudiosa ha focalitzat, des de perspectives diferents, múltiples possibles enllaços i ha dedicat profitosos anys de recerques personals, congressos i projectes col·lectius. Cal remetre a aquest conjunt de problemes els estudis recollits dins les seccions *Italia i Espanya: la traducció literària* i *Entre italià i espanyol: lingüística contrastiva*.

El volum que tenim l'honor d'oferir a María de las Nieves Muñiz Muñiz en nom de tots els que hi han participat és una mostra de reconeixement i de gratitud per la fecunda feina de professora i d'estudiosa que ha desenvolupat amb compromís i passió, però alhora és també un testimoni sincer d'afecte per Blanca, la col·lega i l'amiga. Volem fer constar el nostre agraïment a tots els qui, contestant a la nostra invitació amb premura i puntualitat, han fet possible la iniciativa. De la mateixa manera agraïm la seva participació a tots els qui han volgut adherir-se a l'homenatge amb la fórmula de la *Tabula gratulatoria*, amb la qual cosa han contribuït a les despeses de publicació.

Premessa

Per festeggiare la chiusura della prolifica carriera accademica della nostra stimata collega María de las Nieves Muñiz Muñiz abbiamo voluto ospitare in questo fascicolo dei *Quaderns d'Italià* i saggi che allievi, colleghi ed amici hanno accettato con entusiasmo di scrivere in suo onore in risposta all'invito che è stato loro rivolto dal comitato promotore di questa iniziativa costituito da Rossend Arqués (Universitat Autònoma de Barcelona), Cesáreo Calvo (Universitat de València), Gabriella Gavagnin (Universitat de Barcelona) e Juan Varela-Portas de Orduña (Universidad Complutense de Madrid).

È un piacere e un onore per la nostra rivista partecipare a questo omaggio. Nieves Muñiz è tra gli esponenti di maggior rilievo nel panorama dell'italianistica spagnola per il rigore e l'ampiezza della sua opera critica, per il lungo e incessante lavoro di promozione e stimolo degli studi e della ricerca scientifica in lingua e letteratura italiana che ha realizzato, con tenacia, determinazione e combattività, nell'università spagnola, tessendo al tempo stesso progetti e collaborazioni di ampio respiro internazionale, nonché per il suo contributo alla diffusione della letteratura italiana fuori dall'ambito accademico attraverso un'intensa attività di collaborazione e consulenza presso riviste e centri editoriali.

Leopardista per molti, esperta della storia della traduzione letteraria per altri, acuta interprete di fenomeni di ricezione, traduttrice e filologa, l'attività di studiosa di Nieves Muñiz si è articolata intorno ad alcune linee di ricerca che le sezioni in cui abbiamo strutturato i contributi che ci sono pervenuti intendono riflettere su un duplice versante. Su quello del metodo, come si sottolinea nel titolo della prima sezione *Letteratura italiana: interpretazione del testo e letture comparate*, in cui le indagini svolte su opere e autori di epoche diverse della storia letteraria italiana sono operate tanto con attenzione storica e filologica quanto con sensibilità critica nei confronti degli aspetti formali e dei temi filosofici e sociali. E su quello dell'interazione tra ambiti geoculturali, quello italiano e quello spagnolo, di cui la studiosa ha messo a fuoco da specole diverse molteplici possibili intrecci dedicandovi proficui anni di ricerche personali, convegni e progetti collettivi. A quest'ordine di problemi vanno ricondotti gli studi raccolti nelle sezioni *Italia e Spagna: la traduzione letteraria e Tra italiano e spagnolo: linguistica contrastiva*.

Il volume che abbiamo l'onore di offrire a María de las Nieves Muñiz Muñiz a nome di tutti quelli che vi hanno partecipato è una manifestazione di riconoscimento e di gratitudine per il fecondo lavoro di docente e di studiosa da lei svolto con impegno e passione ma è al tempo stesso una sincera testimonianza di affetto per Blanca, la collega e l'amica. Vogliamo ringraziare tutti coloro che hanno risposto con sollecitudine e puntualità al nostro invito rendendo possibile l'iniziativa. Così come ringraziamo tutti coloro che hanno voluto aderire all'omaggio con la formula della *Tabula gratulatoria*, aiutando a sostenere le spese di pubblicazione.